

Jak se bezpečně chovat o Vánocích a během Silvestra

Aby nic nenarušilo vaši pohodu vánočních svátků a oslavy konce roku a nedošlo ke zbytečným újmám na zdraví či škodám na majetku, přijměte několik rad a varování od nás, hasičů.

V období Vánoc hoří nejčastěji odpady v popelnicích či kontejnerech, saze nebo zazděné trámy v komínech. Kvůli zvýšené intenzitě činnosti v kuchyních při přípravách svátečních pokrmů se pak každý rok množí případy vznícení potravin při vaření. Loňský rok hasiči zaznamenali 6 podobných případů, přičemž zrovna na Štědrý den zemřel v Praze v této souvislosti jeden muž.

S vánočními svátky a koncem roku je neodmyslitelně spojeno používání svíček nebo prskavek. Musíme si však uvědomit, že naše domovy jsou dnes doslova přeplněny vysoce hořlavými materiály. Koberce, čalounění, záclony - toto vše je vyrobeno z umělých vláken, které snadno hoří. Požáry v bytech se vlivem blízkosti hořlavých materiálů rychle šíří a mohou způsobit značné materiální škody.

Pamatujte, že hořící svíčka nebo prskavka je otevřený oheň a jako s takovým by se s ní mělo zacházet. Každý rok dochází během vánočních svátků k požárům od hořících svíček, zejména těch umístěných na adventních věncích. Ty po sobě mnohdy zanechají v obydlích spoušť a lidé při nich někdy utrpí i vážná zranění. I v letošním roce již hasiči evidují dost případů větších i menších požárů od svíček na adventním věnci. V loňském roce například přímo na Štědrý den způsobila převrácená hořící svíčka požár rodinného domku na Jihlavsku, který po sobě zanechal škodu za 600 tisíc korun.

Je nutné si uvědomit, že zapálenou svíčku nelze položit kamkoli a na cokoli. V každém případě by svíčka měla být umístěna na stabilní nehořlavé podložce bránící přímému kontaktu hořící svíčky s podkladem (např. chvojím adventního věnce). Svíčky umísťujte v dostatečné vzdálenosti od hořlavých materiálů, rozhodně je nedávejte k oknům do průvanu, blízko záclon, v těsné blízkosti sedaček či jiných textilií, ani na poličce nebo skříně, neboť oheň se rychle přenesse na nábytek a zařízení bytu.

Zapálené svíčky, ať již umístěné na vánočním stromku, adventních věncích nebo jinde, nesmíte nechat během jejich hoření bez dozoru. Zhasněte je vždy, když opouštíte domov nebo jdete spát. Jsou zaznamenány i případy, kdy si majitel bytu odskočil zakouřit na balkón a hořící svíčka mezitím způsobila požár. Pod stálou kontrolou musí být i hořící vonná aromalampa.

V této souvislosti stojí za upozornění, že adventní věnce bez ochranných podložek pod svíčkami mohou sloužit jen jako dekorace a v žádném případě bychom je neměli zapalovat. Riziko, že nám věnec vzplane, je velké.

Z hlediska vánočních svátků jsou rizikovou skupinou starší spoluobčané. Ti dodržují vánoční zvyky, ale často na hořící svíčky zapominají, nechají je bez dozoru a nešťěstí je hotovo. Je třeba dávat pozor také na zvířata nebo neposedné děti, kteří mohou svíčku převrhnout.

Bezkonkurenčním symbolem Vánoc je již tradičně ozdobený vánoční stromek. V současné době požáry vánočních stromků již díky používání elektrických svíček téměř vymizely. Ale i u nich bychom měli dodržovat základní bezpečnostní pravidla. Tedy kupovat výrobky nejlépe v běžné prodejní síti, opatřené českým návodem použití a s příslušnými certifikáty. Hasiči evidují i případy, kdy kvůli elektrickému zkratu i elektrické svíčky zapálily stromek. V podobném případě je nezbytné okamžitě dané elektrické zařízení odpojit od zdroje. A pamatujte, zařízení, které může být pod elektrickým proudem, nikdy nehasíme vodou (a ani pěnovým hasicím přístrojem).

Zkušenosti ukazují, že k požárům vánočních stromků dochází paradoxně spíše v prvních dnech nového roku, kdy si například děti na stromku zapálí třeba prskavku nebo petardu a proschlé jehličí snadno chytne, popř. po jejím dohoření spadnou žhavé části na koberec či jiný kus nábytku a dojde k

požáru.

Mnoho požárů v domácnostech v zimním období vzniká kvůli neopatrnému zacházení s vlastním topením a nedbalosti v péči o komíny. Měli bychom vědět, jak topidla správně instalovat a obsluhovat, jak správně zapalovat topidla na tuhá paliva, jak nakládat s žhavým popelem apod. Rozhodně bychom neměli zapomínat na pravidelnou revizi topidel a komínů.

Jak se chovat na přelomu roku při zacházení se zábavní pyrotechnikou, aby nedošlo k újmě na zdraví či ztrátám na majetku?

V období přechodu roku požáry vznikají častěji než v období Vánoc. Silvestrovské veselí je již tradičně spojeno s používáním zábavní pyrotechniky: tedy nejrůznějších světlic, dělobuchů, petard či raket. Bohužel každý rok následky nesprávného používání zábavní pyrotechniky zaměstnávají hasiče a záchrannou službu. V minulém roce např. zasahovali hasiči u 25 požárů zapříčiněných zábavní pyrotechnikou, způsobené škody jsou odhadovány na 7 milionů korun. Nejčastěji hořely travní porosty, kontejnery s odpady, okrasné keře nebo věci na balkonech. V poslední době dochází i k zapálení odstavených aut, každoročně se objevují případy vyhořelých bytů, do kterých vletěly zapálené světlice atd. Naštěstí se většinou jedná o menší, lokalizované požáry, které se v minulých letech obešly bez vážnějších zranění.

Bohužel naopak vážná zranění často s trvalými následky způsobuje každý rok neopatrná manipulace se zábavní pyrotechnikou. Největší nebezpečí pak představuje zejména ta podomácku vyráběná, neschválená pyrotechnika.

Abyste zabránili případným zraněním či zbytečným škodám na majetku, dodržujte při zacházení se zábavní pyrotechnikou těchto několik zásad:

- Nakupujte pouze tu zábavní pyrotechniku, která je uvedena legálně do oběhu: tedy opatřena návodem výrobce v českém jazyce, který informuje, jak tyto výrobky bezpečně skladovat a používat. Tento návod by měl pak každý při manipulaci s pyrotechnikou ve vlastním zájmu striktně dodržovat.
- Ve stáncích lze dle vyhlášky prodávat pouze tu nejméně nebezpečnou pyrotechniku I. třídy. Pyrotechniku vyšších tříd nebezpečnosti lze prodávat jen v kamenných obchodech a pouze osobám starším 18 let, v případě nejvyšší třídy pak jen k tomu účelu kvalifikovaným osobám. Prodej zábavní pyrotechniky a manipulaci s ní upravuje vyhláška Českého báňského úřadu 174/1992 Sb. ze dne 16. března 1992 o pyrotechnických výrobcích a zacházení s nimi.
- Zábavní pyrotechniky používejte tak, abyste neohrozili zdraví či majetek svůj nebo někoho dalšího: s pyrotechnikou manipulujte zásadně na volném prostranství, v dostatečné vzdálenosti od dalších objektů (domů, zaparkovaných aut, keřů, stromů), aby nemohlo dojít např. k vniknutí výbušnin do oken či zapálení střechy. Zábavní pyrotechnikou bychom neměli ohrozit ani další osoby. Pyrotechnické předměty vyšších tříd nebezpečnosti (třídy II a III a podtřídy T1) se dle vyhlášky nesmí používat v uzavřených prostorách (místnosti, dopravní prostředky apod.), v blízkosti kostelů, nemocnic, dětských zařízení, domovů důchodců, škol, ozdravoven a při sportovních akcích.
- Konec roku je spojen i s nadměrnou konzumací alkoholu, popř. dalších drog. V takovém případě bychom se zábavní pyrotechnikou neměli manipulovat. Obzvláště varovné jsou i pokusy některých lidí odpalovat pyrotechniku zasazenou do skleněné láhve. Snad ani není nutné zdůrazňovat, jaká neštěstí a vážná zranění mohou tyto experimenty způsobit.
- Se zábavní pyrotechnikou by neměly nemanipulovat nezletilé děti. Pyrotechnika, zejména ta nebezpečnější, musí být uskladněna mimo dosah dětí.
- Dejte si pozor na mohutné zvukové efekty, které doprovázejí odpalování některých předmětů zábavní pyrotechniky- např. petard a dělobuchů, které jinak z hlediska hoření neznamenají velké riziko. V případě nevhodného odpálení však mohou poškodit sluch. Ohleduplní bychom měli být i vůči našim zvířecím miláčkům. Psi a kočky mají mnohem vyvinutější sluch než lidé a při nadměrném hluku trpí. Může dojít i k trvalému poškození jejich zdraví, zejména psychiky.
- Pokud si chceme udělat radost něčím větším, např. ohňostrojem, mějte na paměti, že tak může učinit jen odborně způsobilá osoba. Svěřte tedy jejich realizaci radši odborníkům či si zajděte na ohňostroj pořádaný vaší obcí.
- Zajímejte se o to, jak se k používání zábavní pyrotechniky staví vaše místní samospráva. V některých obcích je její prodej a používání omezeno obecní vyhláškou.

Jestliže o Vánocích by si měli dávat pozor zejména starší spoluobčané, rizikovou skupinou na konci roku je samozřejmě mládež. Ta s oblibou využívá příležitosti oslav a zábavní pyrotechnikou se baví v masovém měřítku. Ovšem i ti dříve narození se leckdy chovají nezodpovědně a posilnění alkoholem například s chutí odpalují velmi účinnou zábavní pyrotechniku vyšších tříd nebezpečnosti.

Co dělat v případě požáru

Pokud přes všechna bezpečnostní opatření přece jen dojde k požáru, je třeba zachovat chladnou hlavu. Můžeme se pokusit požár zlikvidovat vlastními silami. V takovém případě je nutné reagovat rychle, zamezit přístupu vzduchu a menší požár v zárodku uhasit improvizovanými prostředky: např. udusit botou, pokrývkami nebo jinými silnějšími textiliemi bez umělých vláken nebo vodou (pozor však na elektrické přístroje či věci napojené do elektřiny.) V žádném případě bychom ale neměli nepřeceňovat své síly. Lidské zdraví je vždy cennější než majetek a rozhodně se nepokoušejte případný požár uhasit za každou cenu sami. V každém případě pomoci linky 150 nebo 112 zavolejte hasiče, kteří na místo dorazí za několik minut.